EUROOPA ÜHENDUSTE KOMISJON

Brüssel 21.3.2006
KOM(2007) 125 lõplik

KOMISJONI ARUANNE NÕUKOGULE, EUROOPA PARLAMENDILE NING EUROOPA MAJANDUS- JA SOTSIAALKOMITEELE

DIREKTIIVI 98/34/EÜ TOIMIMINE AASTATEL 2002–2005

{SEK(2007) 350}

SISUKORD

Kommenteeritud kokkuvõte ... 3
I OSA: STANDARDIMINE ... 3
1. Sissejuhatus ... 3
2. Teatamise kord ... 4
2.1. Korra toimimine aastatel 2002–2005 ... 4
2.2. Kokkuvõte ... 5
3. Volitused ... 5
3.1. Volitamismenetluse toimimine aastatel 2002–2005 ... 5
3.2. Volituste arengutendentsid ... 6
3.3. Kokkuvõte ... 7
4. Ametlikud vastuväited ... 7
4.1. Korra toimimine aastatel 2002–2005 ... 8
4.2. Kokkuvõte ... 8
II OSA: TEHNILISED EESKIRJAD ... 9
1. Areng aastatel 2002–2005 ... 9
1.1. Geograafiline ulatus ... 9
1.2. Korra kasutamine „parema õigusloome” kontekstis ... 10
1.3. Täiustused korra haldamises ... 10
2. Teatamise korra kohaldamine ... 11
2.1. Tõhusus: üldine ülevaade ... 11
2.2. Kiirmenetluse kasutamine ... 12
2.3. Komisjoni vastustele järgnevad toimingud ... 12
2.4. Dialoog liikmesriikidega ... 12
2.5. Direktiivi rikkumised ... 13
2.6. Kokkuvõte ... 13
LISAD … ... 14

KOMMENTEERITUD KOKKUVÕTE

Käesolevas aruandes analüüsitakse direktiivis 98/34/EÜ[1] (edaspidi „direktiiv") sätestatud standardimise ja tehniliste eeskirjade korra kohaldamist aastatel 2002–2005. Aruandes rõhutatakse standardimise ja teatamise korra olulist panust ühtse turu toimimisse riikliku õigusruumi parandamise kaudu[2].

Standardimise osa koosneb standarditest teatamise korrast, komisjoni taotlustest Euroopa standardiorganisatsioonidele standardimistegevuse sooritamiseks (volitused) ning ametlikest vastuväidetest standarditele. Kõik eespool loetletud tegevused on osutunud ühtse turu toimimise olulisteks teguriteks. Teatamise kord on muutnud standardimise riiklikul ja seega ka Euroopa tasandil läbipaistvaks ning ärgitanud riikide standardiorganisatsioone tegema jätkuvalt algatusi Euroopa tasandil, mis on omakorda edendanud ühtlustamist kogu Euroopas. Ametlikud vastuväited on võimaldanud liikmesriikidel ja komisjonil tagada, et standardid vastavad reguleerimise eesmärkidele, kui neid kasutatakse „uue lähenemisviisi" õigusaktide otstarbel. Volitused on andud vahendi komisjoni talituste ja standardijate vahelise suhte kindlaksmääramiseks, poliitikatasandi ja selle tehnilise väljenduse vahelise liidese.

Tehniliste eeskirjade valdkonnas on nii kaupu kui ka infoühiskonna teenuseid käsitlevatest siseriiklikest tehnilistest eeskirjadest teatamine komisjonile enne nende vastuvõtmist osutunud tõhusaks kaubandustõkete vältimise vahendiks ning komisjoni ja liikmesriikide vahelise, samuti liikmesriikide omavahelise koostöö vahendiks. Teatamise korda iseloomustav ennetav ja dialoogil põhinev lähenemisviis oli eriti kasulik 2004. aastal siseturu kümnele uuele liikmesriigile laiendamise ettevalmistamisel. Teatamise kord on olnud oluline vahend ka riikide reguleeriva tegevuse suunamisel teatavates uutes valdkondades ning siseriiklike tehniliste eeskirjade kvaliteedi – läbipaistvuse, arusaadavuse ja tõhususe – parandamisel ühtlustamata või osaliselt ühtlustatud valdkondades. Iga liikmesriigi õigusliku raamistiku suurem selgus on aidanud ettevõtjail turgudele tulla ning hõlpsalt kohaldada uusi eeskirju.

I OSA: STANDARDIMINE

1. SISSEJUHATUS

Käesolev jaotis kirjeldab direktiivi standardimist[3] käsitlevat osa, mis hõlmab kolme põhitegevust: standarditest teatamise korda, komisjoni taotlusi Euroopa standardiorganisatsioonidele[4] standardimistoimingute tegemiseks (volitused[5]) ning peamiselt

---

1 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 22. juuni 1998. aasta direktiiv 98/34/EÜ, millega nähakse ette tehnilistest standarditest ja eeskirjadest teatamise kord ning infoühiskonna teenuste eeskirjade esitamise kord (EÜT L 204, 21.7.1998), muudetud direktiiviga 98/48/EÜ (EÜT L 217, 5.8.1998).

2 Vt õigusruumi parandamise tegevuskava, KOM(2002)278 lõplik. Vt ka parem õigusloome majanduskasvu edendamiseks ja töökohtade loomiseks Euroopa Liidus, KOM(2005)97 (lõplik).

3 Lisateabe saamiseks Euroopa standardimispoliitika kohta vt: http://ec.europa.eu/enterprise/standards_policy/index_en.htm

4 CEN (Euroopa Standardikomitee), CENELEC (Euroopa Elektrotehnika Standardikomitee) ja ETSI (Euroopa Telekommunikatsiooni Standardiinstituut).

5 Volitused on taotlused, mis kujutavad endast kutseid Euroopa standardiorganisatsioonidele, mida võib teatavatel tingimustel vastu võtta.

uue lähenemisviisi direktiivide alusel esitatud ametlikke vastuväiteid standardite kohta[6], esitab 2002.–2005. aasta statistika ning analüüsib direktiivi selle osa toimimist.

2. TEATAMISE KORD

Standardite valdkonda käsitleva korra eesmärk on jälgida riikide standardiorganisatsioonide (nagu need on direktiivi alusel tunnustatud) poolt kasutusele võetud uusi standardimisi. On loodud süsteemid, mille peamine eesmärk on võimaldada teistel organisatsioonidel märkusi teha, töös osaleda või taotleda algatuse tegemist Euroopa tasandil (vt 1. lisa).

2.1. Korra toimimine aastatel 2002–2005

Kord on aastatel 2002–2005 jätkuvalt edukalt toiminud. CENi ja CENELECi igal aastal esitatud aruannetest on võimalik näha, et teatatud siseriiklike meetmete aasta keskmine vähenes võrreldes varasemate aruannetega pidevalt. Aastatel 1995–1998 teatati aastas keskmiselt 1922 meetmest ning aastatel 1999–2001 keskmiselt 1587 meetmest. Käesoleval aruandeperioodil on aasta keskmine 1537 (2. lisa). Iga aasta näitajates ilmneb aga CENi ja CENELECi uute EL 10st pärit liikmete mõju.

Teadete arv riikide kaupa on esitatud 3. lisas. Valdkondlik jaotus (4. lisa) näitab, et riikidelt saadud teadetes on ülekaalus ehitussektor selle kõige laiemas tähenduses: teadete kümne peamise valdkonna hulgas esinevad regulaarselt ehitised, hooned ja ehitus ning betoon- ja metallkonstruktsioonid. Olulised valdkonnad on ka toiduained ja vee kvaliteet.

Korra alusel edastatud teave annab jätkuvalt alust komisjoni talituste lisateabetaotlustele, samuti päringutele kas teadetest või muudest allikatest tuleneva ooteaja kohta (artikkel 7).

Laienemise tõttu 1. mail 2004. aastal said kümne uue liikmesriigi standardiorganisatsioonid CENi ja CENELECi täisliikmeteks ning teadete arv kasvas aruandeperioodil pidevalt (vt 3. lisa). Aastatel 2003–2005 on EL 15 saadud teadete arv kasvanud. EL 10 lisandumine on põhjustanud üldiste näitajate edasise kasvu. Laienemise järel moodustab uute liikmesriikide panus 15–20% teatatud riiklikest algatustest. Need liikmesriigid kohaldavad juba teatamise korda ning aitavad kaasa riiklikule standardimistegevusele Euroopas.

Riiklike standardimisalgatuste avaldamise kaudu ärgitab teatamise kord kõiki sidusrühmi kaaluma võimalusi laiendada tööd Euroopa tasandile. Sel viisil ärgitab teatamise kord riikide standardiorganisatsioone viima oma algatused Euroopa tasandile, edendades sel moel ühtset turgu ja Euroopa tasandil ühtlustamist.

Teenuste standardimise uues valdkonnas on teatatud riiklike algatuste arv üsna suur (ehkki mitte iga-aastase kümne peamise valdkonna hulgas). Seetõttu on komisjoni talitused neid valdkondi uurinud, näiteks kliendi-kõnekeskuste standardimisvolituse ettevalmistamisel 2005. aasta lõpus. Kõnesolevas valdkonnas oli riikide tasandil kindlaks tehtud juba mitu algatust ning volituse koostamisel koondati need võimalikult suures ulatuses kokku.

---

[6] Uue lähenemisviisi direktiivide kohta vt www.newapproach.org.

2.2. Kokkuvõte

Teatamise korra alusel teatatud siseriiklike algatuste arv on endiselt märkimisväärne. Nii nagu teenuste sektoris, saab teateid jälgida kõikidel võimalikel juhtudel, et ärgitada standardimistegevuse viimist Euroopa tasandile, julgustades sel moel Euroopa tasandil ühtlustamist.

EL-10 täidab juba praegu teatamise korra kohaldamisel neilt oodatud osa; seega on näha, et süsteem peaks tulevikku silmas pidades hästi toimima.

3. VOLITUSED

Standardimisvolitused on komisjoni edukalt kehtestatud vahend Euroopa õigusloomet ja/või poliitikat toetavate tehniliste kirjelduste saamiseks. Need seisnevad Euroopa standardiorganisatsioonidele standardimistegevuse taotluse esitamises ning annavad selle töö jaoks kontrollraamistiku (vt 1. lisa). Standardimisvolitused on asendamatud juhtudel, mil standardid toetavad õigusloomet, näiteks uue lähenemisviisi direktiivide kontekstis.

3.1. Volitamismenetluse toimimine aastatel 2002–2005

Aruandeperioodil anti Euroopa standardiorganisatsioonidele kokku 55 volitust ja lisaks sellele ehitussektoris 10 muutmisvolitust (vt 5. lisa). Nagu varasematel aruandeperioodidel, hõlmas suur hulk volitusi uue lähenemisviisi direktiive (20 pluss 10 muutmisvolitust). Väljastatud volitustest 46 olid standardimisvolitused, 8 programmivolitused ja üks uuringuvolitus.

Artikli 5 alusel loodud alalisega komiteega („komitee") peeti kaks korda nõu üldist tooteohutust käsitleva direktiivi (2001/95/EÜ) alusel kehtestatud standardite üle, mille kohta ei olnud antud voitust ning mille vastavad viited avaldatakse Euroopa Liidu Teatajas, et luua direktiivile vastavuse eeldus.

Volitamise kord on nüüd edukalt kehtestatud ja toimib hästi. Mitteametlik nõupidamine enne dokumentide esitamist komitee liikmetele tähendab, et volituse osas lepitakse tavaliselt enne ametliku nõupidamise alustamist konsensuse korras kokku.

Euroopa standardimise sidusrühmad: ANEC (Euroopa standardimises tarbijate esindamist koordineeriv ühendus), ECOS (Euroopa kodanike keskkondlik standardiorganisatsioon), NORMAPME (Euroopa käsitöö, kaubanduse ning VKEde standardibüroo) ning ETUI-REHS (Euroopa ametiühingute instituut – teadus, haridus, tervishoid ja ohutus) olid aruandeperioodi lõpuks edukalt protsessi integreeritud. See muudab mitteametliku nõupidamise läbipaistvamaks.

Volituste andmebaas

Läbipaistvuse edasiseks suurendamiseks on ettevõtluse ja tööstuse peadirektoraat välja töötanud volituste andmebaasi. See sisaldab numbrite seeria M/xxx volitusi. Andmebaas tehti Interneti kaudu avalikkusele kättesaadavaks 2005. aastal aadressil:

http://ec.europa.eu/enterprise/standards_policy/mandates/index.htm

Kogu perioodi jooksul on jätkatud tava esitada komteele järelteavet kõikide volituste alaste nõupidamiste kohta ajakohastatud loetelu kaudu. Volituse alusel tehtava töö edusamme jälgivad komisjoni valdkondlikud talitused. Teatavatel juhtudel taotlevad Euroopa standardiorganisatsioonid volituse alusel tehtava töö rahastamist ning toetust võib anda lähtuvalt töö prioriteedist ja asjakohastest hinnangutest.

3.2. Volituste arengutendentsid

Väljastatud volituste arv on pidevalt kasvanud.

Volituste temaatika laieneb jätkuvalt. Kui paljud volitused antakse endiselt välja uue lähenemisviisi direktiivide suhtes, siis nende osakaal on eelmise aruandeperioodiga võrreldes suhteliselt vähenenud: 57%-lt 36%-ni. Muudes poliitikavaldkondades väljastatavad volitused on endiselt olulised (vt 6. lisa), eelkõige keskkonna valdkonnas, kus väljastati 12 volitust, kuid ka transpordi (5) ja tarbijakaitse (4) valdkonnas.

Keskkonnaalaseid õigusakte ja poliitikat toetavad volitused

Viiendik 2002.–2005. aastal väljastatud volitustest käsitlesid keskkonda. Alates biolagunevatest jäätmetest kuni biokütusteni, elektroonikaseadmete jäätmetest kuni energiat tarbivate toodeteni näitab see, millist osa standardid võivad komisjoni arvates selles olulises poliitikavaldkonnas täita.

Seda on rõhutatud komisjoni teatises keskkonnaaspektide kaasamise kohta Euroopa standarditesse (KOM(2004)130 lõplik), milles rõhutati standardimise võimalikku rolli komisjoni keskkonnakaitse ja säästva arengu poliitika edendamises.

Aruandeperioodi jooksul on volitusi väljastatud **mitmete valdkondade õigusaktide toetamiseks**. Siia hulka kuuluvad Euroopa ühtset õhuruumi, kosmeetikat, eri transpordiliikides kasutamiseks sobivaid veoühikuid, teemakse, tavaraudteevõrgustikke, toiduaineid, loomatoite ja üldist tooteohutust, samuti keskkonda käsitlevad õigusaktid.

Uuest lähenemisviisist välja jäävaid õigusakte toetavate volituste arv (vt 5. lisa) on suur (umbes 50% kõigist) ning näitab, et paljudes komisjoni talitustes on vastu võetud kaasregulatsiooni mudel.

Õigusloome valdkondade ulatus näitab pühendumist standardimisega ettenähtud kaasregulatsiooni mudelile. Kõnesoleva mudeli kasutamine ärgitab reguleerivat lähenemisviisi, mis ei suurenda ühenduse õigustikku ülemäära üksikasjalike eeskirjadega, jättes tööstusele ja huvitatud isikutele ülesande välja töötada standardid, mis saavad anda õigusaktidele tehnilise väljenduse, järgides seega **parema õigusloome põhimõtteid**.

Volitusi on üha enam kasutatud ka Euroopa uute poliitikavaldkondade toetuseks. Näiteks vesinikkütuseelementide uuringuvolitus, toodete ja teenustega kaasneva kuriteoohu programmivolitus ning filmide arhiveerimise standardimisvolitus.

2003. aastal anti välja esimene standardimisvolitus teenindussektoris. Sellele järgnesid veel kaks volitust 2005. aastal ning aruandeperioodi lõpus arutati komitee koosolekul veel üht. Tegemist on riikliku, Euroopa ja rahvusvahelise tasandi standardimise uue kasvava valdkonnaga. Siinkohal seostub volitamismenetlus teatamise korraga, sest teenuste

standardimisalgatusi siseriiklikul tasandil uuriti kliendi-kontaktkeskuste volituse koostamisel (vt punkti 2.1 eespool).

Kõnealused suundumused volituste kasutamisel uuest lähenemisviisist välja jäävate õigusaktide toetamisel ning uutes poliitikavaldkondades kajastavad olukorda, kus **komisjoni parema õigusloome poliitika toetuseks kasutatakse üha enam Euroopa tasandil standardimist**. Seda on tunnistatud ja tegelikult ka ergutatud komisjoni 2004. aasta teatises Euroopa standardimise tähtsusest Euroopa poliitika ja seadusandluse raames.[7]

3.3. Kokkuvõte

Volitamismenetlus on edukalt kehtestatud, kuid tuleb hoolikalt tagada, et see jätkaks sujuvat toimimist. Selleks on oluline enne komitee nõupidamist mitteametlikult nõu pidada kõikide asjaomaste osalistega ning kõnesoleva mitteametliku nõupidamise rolli tuleb tugevdada.

Komitee toimimise läbipaistvuse parandamiseks kaaluvad komisjoni talitused ka aktiivselt võimalust kutsuda komitee laiendatud koosolekul osalema Euroopa tasandil standardimise sidusrühmi, ANECi, ECOSt, ETUI-REHSi ja MORMAPMEd.

Läbipaistvuse parandamiseks võetakse kasutusele avalik kirjalik nõupidamine, et kõik komitee liikmed saaksid näha teiste tehtud märkusi; sel moel muudetakse kõnesolev nõupidamine sarnaseks komitee koosolekul toimuva nõupidamisega.

Volitamismenetlus on osutunud kasulikuks standardimise osa suurendamisel ELi õigusloome ja poliitika uutes valdkondades. See kajastab ka asjaolu, et mitmed uued ELi õigusaktid viitavad direktiivile.

Euroopa standardimisalane vademeekum

Volituste käitlemise kord, ametlikud vastuväited ühtlustatud standarditele ning ühtlustatud standardite viidete avaldamine koos paljude muude asjakohaste dokumentidega sisaldub Euroopa standardimisalases vademeekumis.

Komisjon pidas enne vademeekumi avaldamist nõu komitee ja teiste huvitatud isikutega.

Vademeekum on avaldatud Euroopa kodulehel:

http://ec.europa.eu/enterprise/standards_policy/vademecum/index.htm

4. AMETLIKUD VASTUVÄITED

Uue lähenemisviisi direktiivid sisaldavad kaitsemeetmeid juhtudeks, mil ühtlustatud standard ei saa võimaldada toodete vastavust asjaomaste direktiivide põhinõuetele. Sellistel juhtudel võivad liikmesriigid või komisjon esitada kõnesolevale standardi kohta ametliku vastuväite, pidades nõu komiteega (menetluse üksikasjade kohta vt 1. lisa).

[7] KOM(2004)674 lõplik, 18.10.2004.

4.1. Korra toimimine aastatel 2002–2005

Aruandeperioodil on komisjoni otsuseid tingivate vastuväidete arv olnud väike (8). Viiel juhul tehti otsus säilitada vastavuseeldus; kolmel juhul võeti vastavuseeldus kas täielikult või osaliselt tagasi (vt 7. lisa).

Uutest vastuväidetest teatamist arvesse võttes aga ametlike vastuväidete arv kasvab. Peamised valdkonnad jäävad masinaid, mänguasju, ehitustooteid ja meditsiiniseadmeid käsitlevate direktiivide reguleerimisalasse.

Paljudel juhtudel on standardite ühilduvuse probleeme komitees arutatud ning nende põhjal on esitatud ühtlustatud standardite muutmise taotlused ilma vajaduseta esitada ametlikku vastuväidet.

4.2. Kokkuvõte

Ehkki menetlus vastuväite saamisest kuni otsuse tegemiseni on üsna aeganõudev, on menetlus üldiselt nõuetekohaselt toiminud.

Sarnaselt volitustega ning läbipaistvuse huvides avaldab komisjon ametlike vastuväidete kohta tehtud otsused konsolideeritult ning esitab komiteele igal kohtumisel ametlike vastuväidetega seoses võetud meetmete ajakohastatud tabeli.

II OSA: TEHNILISED EESKIRJAD

1. ARENG AASTATEL 2002–2005

Siseriiklikest tehnilistest eeskirjadest teatamise kord (edaspidi „kord”) võimaldab komisjonil ja ELi liikmesriikidel ennetavalt uurida tehnilisi eeskirju, mille liikmesriigid kavatsevad (tööstus-, põllumajandus- ja kalandus-)toodete ning infoühiskonna teenuste kohta kehtestada (vt 8. lisa). Kõnesolevat korda kohaldatakse lihtsustatult Euroopa Majanduspiirkonna lepingu allkirjastanud EFTA liikmesriikide ning Šveitsi ja Türgi suhtes (vt 12. lisa).

Korra peamised eelised

- Kord võimaldab siseturu uusi tõkkeid avastada juba enne, kui need avaldavad negatiivset mõju, vältides sel moel pikki ja kulukaid rikkumismenetlusi.
- Kord võimaldab liikmesriikidel kindlaks teha ulatuse, mil määral teatatud eelnõud vastavad ühenduse õigusaktidele, sealhulgas direktiividele.
- Liikmesriikide aktiivne osalemine teatatud eelnõude hindamises on aastate jooksul võimaldanud luua tõhusa dialoogi liikmesriikide ja komisjoni vahel.
- Kõiki huvitatud isikuid, sealhulgas tarbijaid, teavitatakse aegsasti riiklikest õigusloome algatustest ning ettevõtjad saavad oma tegevuse aegsasti tulevastele tehnilistele eeskirjadele kohandada.

1.1. Geograafiline ulatus

Kord andis olulise panuse siseturu eeskirjade järgimise tagamisse ELi laienemise ajal. Alates 2002. aastast loodud dialoog kandidaatriikidega viis lihtsustatud korra kehtestamisele, mis andis neile riikidele direktiivi kohaldamiseks vajaliku haldussuutlikkuse, tehnilise struktuuri ja teadmised juba enne ühinemiskuupäeva (vt 10. lisa).

Et tagada direktiivi nõuetekohane ülevõtmine, korraldati mõnes neist riikidest lisaks sellele seminare korraga tutvumiseks ning riigi ametiasutuste juba kehtestatud meetmete arutamiseks.

Alates 1. maist 2004 on kõik uued liikmesriigid suutnud korda täielikult kohaldada ning teatatud eelnõude tõlked on olnud saadaval ELi 20 ametlikus keeles.

Algatuse edu tõendab kümnelt uuelt liikmesriigilt saadud teadete arv: 64 teadet perioodil 1. mai 2004 – 31. detsember 2004 ning 196 teadet 2005. aastal (26,5% kõigist 25 liikmesriigist saadud teadete koguarvust).

1.2. Korra kasutamine „parema õigusloome” kontekstis

Järgides komisjoni õigusruumi lihtsustamise ja parandamise tegevuskava,[8] on aruandeperioodil teatamise korra raames tehtud mitmeid algatusi. Tagamaks igakülgse teabe kättesaadavust teatatud eelnõude uurimise ajal ning hõlbustamaks nende mõistmist ja hindamist, on liikmesriike üles kutsutud esitama koos teatatud eelnõudega mõju uuringud (või nende uuringute kokkuvõtted), kui sellised uuringud on tehtud. Kõnesolevate mõju uuringute analüüsimine julgustab liikmesriike enne kaaluma, millist vahendit on kõige sobivam kasutada.

Komisjon tõhustas ka oma jõupingutusi, et tagada kooskõlas parema õigusloome põhimõtetega teatatud eelnõude selgus ja järjepidevus ning teha kindlaks kõik asjatult keerukad või rasked menetlused, mida tuleb ettevõtjate abistamiseks lihtsustada, tagades samas rahvatervise, tarbijate ja keskkonna kõrgetasemelise kaitse.

Riikide ametiasutusi on julgustatud kaaluma eelkõige järgmisi aspekte:

- eelnõude sõnastus;
- juurdepääsuvõimalus kõikidele antud sektori eeskirjadele tekstide konsolideeritud versioonide avaldamise kaudu;
- selliste menetluste kindlakstegemine, mis panevad ettevõtjaile asjatult keeruka ja raske halduskoormuse, eelkõige toote turuleviimisel või on-line- tegevuse reguleerimisel.

1.3. Täiustused korra haldamises

Komisjon viis 2002.–2005. aastal läbi mitmeid kampaaniaid läbipaistvuse ning riikide ametiasutustega peetava dialoogi parandamiseks. Esiteks täiustati andmebaasi TRIS (tehniliste eeskirjade infosüsteem) toimimist nii, et alates 2002. aastast on kõik dokumendid saadetud elektrooniliselt standardvormis. Teiseks peavad liikmesriigid teates ära märkima kõik tehtud mõju uuringud (vt punkti 1.2 eespool). Lisaks peavad nad ära märkima, kas eelnõu võib mõjutada rahvusvahelist kaubandust ning kas eelnõust tuleb seetõttu teatada WTO tehniliste kaubandustõkete lepingu ja/või sanitaar- ja fütosanitaarmeetmete rakendamise lepingu kohaselt. Kõnesolev teave võimaldab komisjonil ühendada teatatud eelnõude ühenduse ja rahvusvahelise mõõtme, paremini hinnata eelnõude mõju ning kaitsta WTOs edukamalt Euroopa tööstuse huve.

Komisjon tagab avalikkuse juurdepääsu teatatud eelnõudele ELi 20 ametlikus keeles ning menetluse toimumise põhiandmetele veebisaidil http://ec.europa.eu/enterprise/tris. Täheldatud on Interneti kaudu tehtud päringute arvu pidevat kasvu: otsingute arv kuus kasvas 4459-lt 2003. aastal 11 109-ni 2005. aastal (vt 13. lisa).

2003. aastal võeti kasutusele meililistisüsteem, et võimaldada huvitatud isikutel pädevatele ametiasutustele tõhusalt vastata. Lihtsa *on-line*-registreerumise alusel saadetakse liikmesriikide teatatud eeskirjade eelnõud, mis käsitlevad huvipakkuvat valdkonda, automaatselt e-postiga. Registreerumiste arv on kasvanud (420 tellijat 2003. aasta lõpus, 1300 tellijat 2005. aasta lõpus).

---

[8] Vt joonealust märkust nr 2 eespool.

2. TEATAMISE KORRA KOHALDAMINE

2.1. Tõhusus: üldine ülevaade

► **Teadete maht ja hõlmatud sektorid**

Aastatel 2002–2004 vähenes teatatud eelnõude koguarv (EL-15) mõnevõrra võrreldes eelmise perioodiga (1487 võrreldes 1872ga perioodil 1999–2001); aastas saadi umbes 500 teadet. Laienemine (EL-25) aitas suurendada teadete arvu 2005. aastal 739-ni.

Üks teguritest, mis selgitab liikmesriikide teatatud eelnõude arvu suurt kasvu, on Euroopa Kohtu pretsedendiõiguse mõju alates kohtuasjas *CIA Security International* tehtud kohtuotsusest,[9] nimelt ei saa komisjonile ette teatamata tehnilisi eeskirju kolmandate isikute suhtes täitmisele pöörata (hiljutise pretsedendiõiguse kohta vt 9. lisa).

Nagu varemgi, on **põllumajandustooted ja toiduained** valdkond, kus aruandeperioodil esitati kõige rohkem teateid. Hõlmatud teemade hulka kuulusid toiduainete märgistamine, toidulisandid, toodete jälgitavus ja päritolu ning ka geneetiliselt muundatud ning tavapäraste ja mahepõllunduskultuuride üheaegse viljelemise meetmed. Teadete arv kasvas oluliselt **telekommunikatsiooni, transpordi, ehituse** ja eelkõige 2005. aastal **energeetika ja masinatööstuse** valdkonnas. **Infoühiskonna** teenuste valdkonnas käsitlesid teated peamiselt elektroonilist allkirja, elektroonilist kaubandust ja domeeninimesid (vt lisasid 11.1–11.3).

► **Uuritud küsimused**

Ühtlustamata valdkondades, mille suhtes kohaldatakse vastavust EÜ asutamislepingu artiklitega 28–30 (kaupade vaba liikumine) ning 43 ja 49 (asutamisõigus ja teenuste osutamise vabadus) oli komisjoni vastuste eesmärk hoiatada liikmesriike võimalike kaubandustakistuste eest, mis võivad tekkida taotletava eesmärgi suhtes ebaproportsionaalse ja mittevajaliku meetme tõttu. Lisaks sellele kutsus komisjon liikmesriike üles lisama pärast tõlgendava teatise saatmist igasse tehnilise eeskirja eelnõusse vastastikuse tunnustamise klausli tootesektoris kehtivale vastastikuse tunnustamise põhimõttele vastavuse kohta.[10]

Ühtlustatud valdkondades oli vastuste eesmärk tagada, et direktiivide lihtsat ülevõtmist ületavad riiklikud meetmed oleksid põhjendatud ning kooskõlas ühenduse õigusega.

- Alates 2004. aastast on mitu liikmesriiki teatanud eelnõudest, mis käsitlevad geneetiliselt muundatud ning tavapäraste ja mahepõllunduskultuuride üheaegset viljelemist ning **geneetiliselt muundatud organismidega** juhusliku saastumise tõkestamist. Direktiivi 2001/18/EÜ (geneetiliselt muundatud organismide tahtlik keskkonda viimine) seisukohast analüüsituna on need tekstid olnud teistele liikmesriikidele reguleeriva lahenduse näideteks.

- 2004. aastal viitasid mitu veoautodes **pimealapeeglite** kasutuselevõtmist käsitlevat eelnõud vajadusele kiirendada ühiste eeskirjade jõustamist direktiiviga 2003/97/EÜ juba ühenduse tasandil ühtlustatud valdkonnas.

---

9 Kohtuasi C-194/94 CIA Security International SA vs Signalson SA ja Securitel SPRL [1996], ECR I-2201.

10 Toodete teiste liikmesriikide turgudele juurdepääsu hõlbustamine: vastastikuse tunnustamise praktiline kohaldamine (2003/C 265/02), ELT C 265/2, 4.11.2003.

- Sama kehtib ka **toidulisandite** koostisosadena kasutatavaid aineid käsitlevate eelnõude kohta, mis on ühenduse tasandil ainult osaliselt ühtlustatud.

- Riiklikul tasandil tehtud jõuliste reguleerivate meetmete analüüs **õnnemängude valdkonnas**, kus ühised eeskirjad puuduvad, on rõhutanud siseturul vaba liikumise ning riigi avaliku korra aspekte.

- Alates 2003. aastast on palju teatatud ka **raadioliidestest** – s.o valdkond, kus kiire tehnoloogilise arengu tulemuseks on olnud üha keerukamad siseriiklikud eeskirjad, mis võivad tekitada tõkkeid siseturul.

► **Vastused**

Komisjon esitas 293 üksikasjalikku arvamust, mis moodustab 12,7% aruandeperioodil teatatud eelnõude koguarvust (2290). Perioodil 1999–2001 oli kõnesolev näitaja 8,2%. Liikmesriigid esitasid omalt poolt 275 üksikasjalikku arvamust. 1563 märkusest tegi komisjon 802 ja liikmesriigid 761 (vt lisasid 11.4 ja 11.6).

Komisjon kutsus 22 juhul asjaomaseid liikmesriike üles teatatud eeskirjade vastuvõtmist ühe aasta võrra alates laekumise kuupäevast edasi lükkama, et mitte ohustada kõnealuses valdkonnas komisjoni tehtavat ühtlustamistegevust (vt lisa 11.5).

2.2. Kiirmenetluse kasutamine

2290 teatest 99 puhul taotlesid liikmesriigid teatatud eelnõude suhtes kiirmenetluse kohaldamist. Komisjon kinnitas kiirmenetluse kohaldamise eelduseks olevate erandlike tingimuste, eelkõige tervise ja ohutuse kaitsega seotud tõsiste ja ettenägematute asjaolude omapoolset ranget tõlgendust. Selle tulemusena keelduti kiirmenetlusest juhtudel, mil põhjendus lähtus puhtalt majanduslikest alustest või tulenes püüdlusest korvata siseriiklikku haldusviivitust. Kiirmenetlus loeti põhjendatuks 49 juhul (vt lisa 11.7).

2.3. Komisjoni vastustele järgnevad toimingud

Tegemist on peamise näitajaga, mille abil hinnatakse liikmesriikide pühendumust korrast tulenevate kohustuste täitmisel. Perioodil 2002–2005 oli liikmesriikide vastuste ja komisjoni esitatud üksikasjalike arvamuste mahu omavaheline suhe rahuldav (perioodil keskmiselt 84,7%) ning paranes järk-järgult (2002. aastal 78,5%, kasvades 2005. aastal 87%-ni). Vastused olid peamiselt rahuldavad (perioodi keskmine 60,6%). Sellele aitas kaasa jätkuv dialoog komisjoni ja asjaomaste liikmesriikide vahel, mis võimaldas lahendada palju juhtumeid ühe aasta jooksul alates teatamisest (vt lisa 11.8).

2.4. Dialoog liikmesriikidega

Komitee korrapärased koosolekud võimaldasid vahetada arvamusi üldist huvi pakkuvates küsimustes ning ka korra konkreetsetes aspektides. Vahemikus 2003 kuni liitumiseni osalesid kümme uut liikmesriiki komitee töös vaatlejatena.

Arutelud käsitlesid eelkõige laienemist 1. mail 2004, direktiivi võimalikku laiendamist muudele teenustele peale infoühiskonna teenuste, avalikku juurdepääsu direktiivis 98/34/EÜ sätestatud korraga seotud dokumentidele pärast määruse (EÜ) nr 1049/2001 jõustumist,

teatatud eelnõude mõju hindamisi ning kõnesoleva korra ja ühenduse teiste teatamismenetluste kattuvust (ainukontroll).

„Pakettkoosolekuid" ja seminare peeti ka liikmesriikides, võimaldades sel moel otsedialoogi komisjoni ja menetlusse kaasatud riigi ametiasutuste vahel. Aastal 2005 andis konverents, millel osales umbes 200 liikmesriikide ja Euroopa tööstuse esindajat, võimaluse teha kindlaks menetlusse kaasatute ootused ning arutada menetluse tõhususe paranemist.

2.5. Direktiivi rikkumised

Liikmesriikide suhtes algatatud rikkumismenetlused (EÜ asutamislepingu artikkel 226) olid seotud tehniliste eeskirjade eelnõudest direktiivi kohase teatamise kohustuse rikkumisega liikmesriikide poolt. Rikkumismenetluste arv oli kõnesoleval perioodil väike: 2002. aastal kolm, 2003. aastal kolm, 2004. aastal kaks ja 2005. aastal neli. Rikkumismenetluste tulemuse eesmärk oli tagada teatamata siseriiklike eeskirjade kehtetuks tunnistamine liikmesriikide poolt. Kõik rikkumismenetlused on lõpetatud.

2.6. Kokkuvõte

Aastatel 2002–2005 on korra kasulikkus selle tõhususe, läbipaistvuse ja halduskoostöö seisukohalt täielikult kinnitust leidnud. Lisaks sellele aitab liikmesriikide vastavalt direktiivile teatatud tehniliste eeskirjade eelnõude suur arv tagada ühenduse õigusaktide nõuetekohase kohaldamise ennetava lähenemisviisi kaudu.

Võrgustikkoostööl põhinev lähenemisviis ning komisjoni ja liikmesriikide vahelise koostöö suur ulatus on samuti taganud, et riiklik reguleeriv tegevus toimub ilma tehnilisi kaubandustõkkeid tekitamata ning ühenduse tasandil ühtlustamine on toimunud ainult juhtudel, mil see on tõeliselt vajalik, ning ranges vastavuses subsidiaarsuse põhimõttega. Valdkondades, kus ühtlustusmeetmed on juba vastu võetud, on kord samas võimaldanud kindlaks teha vajadust kõnealuseid meetmeid täiendada või tugevdada.

Pingeline töö tagamaks, et kümme kandidaatriiki täidavad oma direktiivist tulenevad kohustused ELiga ühinemisel, on aidanud tagada laienenud siseturu nõuetekohase toimimise.

Korra rakendamisel jääb prioriteediks ettevõtluspoliitika mõõtme laiendamine. Teatatud eelnõud on juba elektrooniliselt tasuta kättesaadavad kõikides ELi ametlikes keeltes. Jätkatakse jõupingutusi tagamaks ettevõtjaile õiguslik raamistik, mis on võimalikult selge ega sisalda ülereguleerimist.